

Kommenttipyyntö turpeen lattiahintamekanismista

Kiitämme tilaisuudesta kommentoida turpeen lattiahintamekanismia.

Turpeen verotusta koskevia yleiskommentteja

Kiinnitämme huomiota valtiovarainministeriön asettaman energiaverotuksen uudistamista selvittäneen työryhmän loppuraportin (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-299-4>) huomioihin turpeen verotuksesta. Turpeen verotaso on yhä hyvin matala verrattuna muihin fossiilisiin polttoaineisiin. Turpeen verotus ei myöskään perustu ympäristöperusteiseen veromalliin, joten siitä ei kanneta energiasäiltö- ja hiilidioksidiveroa vaan erillistä energiaveroa. Lisäksi turve on säädetty verolliseksi lämmöntuotannossa vain, jos turvetta käytetään lämmöntuotantoon voimalaitoksessa tai lämpökeskuksessa yli 5 000 MWh vuodessa, jolloin sitä pienempi turpeen käyttö jää verotuksen ulkopuolelle. Tällä hetkellä turpeen verotaso on noin kymmenesosa siitä, mitä sen ympäristöperusteisen veromallin mukaan tulisi olla.

Energiaverotuksen muodostama kannustin turpeen energiakäytölle on noussut merkittävästi 2010-luvulla, kun työkone- ja lämmityspolttoaineiden yleisiä energiaverotasoa on nostettu turpeen pysyessä matalasti verotettuina. Päästövähennysten kustannustehokkuuden näkökulmasta pidämme tällaista verokannustinta kyseenalaisena.

Turpeen alhaista verotusta on perusteltu mm. sillä, että se estää ainespuun ajautumisen energiantuotantoon turpeen sijaan. Näkemys nojaa oletukseen, että biomassan energiakäyttö pysyisi kategorisesti verottomana. Näin ei kuitenkaan tarvitsisi olla, sillä sekä biomassapolttoaineita että ainespuun käyttöä olisi mahdollista ohjata verolla. (Tällä hetkellä esimerkiksi metsähakkeella tuotetulle sähkölle maksettavan täyden tuen piiristä on poissuljettu ainespuu ja energiaverotuksessa verotetaan mäntyöljyä raskaan polttoöljyn verotasolla, jotta mäntyöljy ohjautuisi energiantuotannon sijasta muuhun käyttöön.) Päästövähennysten kustannustehokkuuden näkökulmasta on siten vaikea löytää pitäviä perusteita turpeen verokohtelulle, joka poikkeaa polttoaineiden yleisestä verorakenteesta.

Näkemyksemme mukaan turpeen verotuki tulisi asteittain poistaa ja sen verotus yhdenmukaistaa muiden ilmastopäästöjä tuottavien polttoaineiden verotuksen kanssa. Fossiilisten verotukien poistaminen (yhteistuotanto, turve, maatalous) ja fossiilisten polttoaineiden veronkorotukset voivat osaltaan auttaa päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi turpeen hallittu poissulkeminen energiantuotannosta on tehtävissä verotuksella (yhdistelmällä päästöoikeuden korkeampi hinta ja

lämmöntuotannon polttoaineiden verotus hiilidioksidiperusteisesti) ja tarjoamalla samaan aikaan kompensatioita turpeesta luopuville toimijoille.

1. Lattiahintamekanismi: Millä päästöoikeuden ja veron yhteisellä tasolla (€/tCO₂) tavoite energiakäytön vähintään puolittamisesta saavutetaan ja mihin määritelty taso perustuu?

Turpeen energiakäyttö puolittuu jo päätetyillä verotasoilla ja nykyisellä päästöoikeuden hinnalla, joten tästä näkökulmasta turpeen verokohtelua ei ole tarpeen korjata.

'Vähintään puolittaminen' tarkoittaa, että turpeen energiakäyttö vähenisi 100 – 50 %, joten veron nykytaso on myös hallitusohjelmalinjausten mukainen.

Verotason tulisi perustua turpeen hintakilpailukykyyn energiantuotantolaitoksissa. Tästä on Energiaviraston laskemaa tilastoa polttoaineiden suhteellisesta kilpailukykyvystä CHP tuotannossa ja myös turvetyöryhmässä käsitelty ARFYn selvitys. Näistä on mahdollista johtaa arvio vähintään puolittukseen johtavista tasoista. Tärkeää olisi kuitenkin tarkastella turpeen hintaa alueellisesti eikä vain koko Suomen tasolla. Turpeen hinta laitoksella on hyvin riippuvainen kuljetusmatkan pituudesta, joten turpeen hinnalla ja hintakilpailukyvyllä on suuria paikallisia eroja.

2. Lattiahintamekanismi: Minkälainen yksityiskohtainen kirjaus tai kaava energiaverolakiin olisi vuoden 2022 alusta voimaantulevaksi säädettävä, jotta turpeen energiakäytön vähenemä vuosina 2022-2030 vastaisi hallitusohjelman tavoitetta turpeen energiakäytön vähintään puolittamisesta? Mistä lähteestä ja minä ajankohtana käytettävät tiedot olisi poimittava?

Esimerkkinä voisi käyttää Tuotantotukilain 25 §:n ja asetuksen 4 §:n tyyppistä muotoilua kaavalle. Tässä tapauksessa turpeen veroon vaikuttaisivat päästöoikeuden hinta, turpeen hinta (alueittain?) ja puustamaksukyky tyyppilaitoksella. Näistä vain päästöoikeuden hinta olisi oikea muuttuja ja muut asiat vakioita, jotka asetetaan etukäteen selvitysten perusteella.

Päästöoikeuden markkinahinnan keskiarvo määräytyy aritmeettisena keskiarvona Euroopan unionin jäsenmaiden yhteisellä huutokauppapaikalla käytyjen päästöoikeuksien huutokauppojen selvityshinnan perusteella. Päästöoikeuden markkinahinnan keskiarvo lasketaan esim. kolmen kuukauden selvityshintojen aritmeettisena keskiarvona. Energiavirasto laskee tämän jo nyt neljännesvuosittain. Tässä voisi siis hyvin hyödyntää olemassa olevaa tietoa.

3. Turvetyöryhmän esitykset: Turvetyöryhmä esitti lattiahintamekanismin täydentämistä joustomekanismilla, jossa energiaturpeen vero riippuisi

käänteisesti päästöoikeuden hintakehityksestä. Olisiko veron ja päästöoikeuden yhteenlaskettavan tason heijastuttava myös verotason alentavasti esimerkiksi siirtymän alueellisen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tavoitteiden tai huoltovarmuustavoitteiden saavuttamiseksi, kuitenkin hallituksen ilmastopoliittiset tavoitteet muistaen?

Hallitusohjelman tavoitteena on vähintään puolittaa turpeen käyttö, joten tämän tavoitteen näkökulmasta ei ole tarkoituksenmukaista asettaa turpeelle verokattoa.

Alueellinen ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja huoltovarmuus tavoitteet tulisi saavuttaa muilla suunnitelluilla ja työryhmänkin esittämillä keinoilla (mm. JTF) kuin turpeen energiakäytön verotuen jatkamisella tai pitkittämisellä.

Jos kaikesta huolimatta turpeelle päätetään asettaa verokatto, tulisi sen olla mukana kysymyksen 2 mukaisessa kaavassa. Tällöin verolle muodostuisi ns. tunneli, jossa vero muuttuisi kaavan mukaisesti, kun päästöoikeuden hinta vaihtelee esim. välillä 30 – 80 €/EUA. Tyyppilaitosten turpeesta maksukyky vaihtelee alueittain, jolloin voisi olla hyvä harkita aluekohtaisen markkinahinnan sisällyttämistä kaavaan.

4. Turvetyöryhmän esitykset: Turvetyöryhmä esitti turpeen verottoman laitospohtaisen käytön alarajan nostamista 5 000 MWh:sta 10 000 MWh:iin ja nykyisestä poiketen verottomuuden ulottamista rajan alle jäävien sijaan kaikkiin toimijoihin. Olisiko toimenpide mielestänne perusteltu huolto- ja toimitusvarmuuden, ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden sekä hallitun siirtymän näkökulmasta?

Laitospohtaisen käytön alarajan nosto ei ole perusteltavissa huolto- ja toimitusvarmuusnäkökulmasta. Alarajan nosto tarkoittaisi turpeen reaalisen verotason alentamista ja turpeen hintakilpailukyvyyn parantamista suhteessa muihin energiantuotantomuotoihin kaikilla voimalaitoksilla riippumatta siitä, onko turve huoltovarmuuden kannalta kriittinen polttoaine ko. voimalaitoksella tai alueella.

Toimenpide ei ole mitenkään perusteltavissa ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden, eikä hallitun siirtymän näkökulmasta. Olisikin kaikin puolin toivottavaa, että huoltovarmuustarkastelussa keskityttäisiin turpeesta irtautumiseen, eikä turpeen käytön pitkittämiseen.